

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 5Cdo/61/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122205608
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Kolcun
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:3122205608.2

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkýň 1/ J. Š., narodenej XX. B. XXXX, X., D. XX, 2/ Q. Š., narodenej XX. C.X. XXXX, X., L. X, Q. P. - I., N.: XXX XX XXX, oboch zastúpených advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Prachová & Pobijak, s. r. o., Bratislava, Pribinova 20, IČO: 50 491 300, proti žalovaným 1/ Y. P., narodenému XX. C. XXXX, T. X, 2/ EX - FIN Slovakia s. r. o., Trenčín, Záhumenská 1806/3, IČO: 47 631 198, 3/ T. L., narodenej XX. B. XXXX, X., C. XXXX/.XS., o neplatnosť dobrovoľnej dražby a iné, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 28C/47/2022, o dovolaniach žalobkýň 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 20. júna 2023 sp. zn. 17Co/56/2023, takto

rozhodol:

Senát 5C Najvyššieho súdu Slovenskej republiky postupuje vec vo vzťahu k žalobkyni 1/ na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Dovolanie žalobkyne 2/ o d m i e t a.

Žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni 2/ nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 22. novembra 2022 č. k. 28C/47/2022-34 podanie žalobkýň 1/ a 2/, ktoré bolo doručené tunajšiemu súdu dňa 25. augusta 2022 a je vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 28C/47/2022 odmietol.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pôvodne iba žalobkyňa 1/ podala elektronické podanie bez autorizovaného podpisu, ktoré následne doplnila v listinnej podobe, avšak toto podanie vykazovalo nedostatky vo všeobecných náležitostiach. Preto bola žalobkyňa 1/ vyzvaná uznesením z 08. septembra 2022 č. k. 28C/47/2022-8 na odstránenie väd podania do 10 dní od doručenia uznesenia s poučením, akým spôsobom má vady podania opraviť. Uznesenie bolo žalobkyni 1/ doručené 04. októbra 2022, avšak svoje podanie v zmysle pokynov súdu riadne nedoplnila. 14. októbra 2022 bolo e-mailom doručené podanie už žalobkýň 1/, 2/, ktoré bolo následne doplnené podaním doručeným súdu dňa 21. októbra 2022 v listinnej podobe, v ktorom boli ako žalobkyne označené žalobkyňa 1/ a žalobkyňa 2/ Q. Š. a Q.. Žalobkyne ďalej v podaní označili žalovaných 1/, 2/, 3/. Podanie žalobkýň napriek doplneniu nemalo náležitosti žaloby, pretože nepredložili dôkazy, teda listiny, na ktoré sa vo svojom žalobnom návrhu odvolávajú. Ďalej označenie žalobkyne 2/ je pre súd zmätočné, nakoľko z neho nemožno vyvodiť, či sa jedná o fyzickú osobu alebo fyzickú osobu - živnostníka. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na § 129 a § 132 CSP dospel k záveru, že v podaní žalobkýň dôkazy uvádzané v žalobe absentujú, pričom označenie žalobkyne 2/ je pre súd zmätočné. Keďže vady podania žalobkyňami odstránené neboli, a to ani po výzve súdu a poskytnutej primeranej lehote, súd rozhodol o odmietnutí podania žalobkýň, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu žalobou.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) odvolania žalobkýň 1/, 2/ odmietol uznesením z 20. júna 2023 sp. zn. 17Co/56/2023.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval, že napadnutým uznesením súd prvej inštancie odmietol podanie žalobkyň 1/ a 2/. Proti tomuto uzneseniu podala dňa 11. januára 2023 elektronicky bez autorizovaného podpisu odvolanie žalobkyňa 1/. Odvolanie podala následne aj v listinnej podobe, ktoré bolo súdu prvej inštancie doručené 25. januára 2023. Proti uzneseniu podala elektronicky bez autorizovaného podpisu, podaním doručeným súdu prvej inštancii dňa 17. februára 2023, odvolanie aj žalobkyňa 2/, a to dvakrát, jednak ako fyzická osoba s označením Q. Š. a jednak ako fyzická osoba - živnostník označená ako Q. P. s uvedením IČO. Odvolanie následne podala aj v listinnej podobe, ktoré bolo doručené súdu prvej inštancie dňa 01. marca 2023. Keďže sa jedná o totožnú osobu, odvolací súd posudzoval podané odvolanie ako odvolanie podané jednou osobou, a to žalobkyňou 2/. Odvolací súd s prihliadnutím na ustanovenie § 123 ods. 2, § 125 ods. 1, 2 CSP ako aj s prihliadnutím na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/138/2021 z 25. apríla 2023) uviedol, že lehota 10 dní stanovená ustanovením § 125 ods. 2 CSP je lehotou hmotnoprávnou, ktorá sa považuje za zachovanú, ak je určitý úkon v tejto lehote adresátovi aj reálne doručený. Pre jej zachovanie nestačí, ak sa posledný deň podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť. Túto lehotu nie je možné predĺžiť ani odpustiť jej zmeškanie (9Cdo/199/2022, 7Cdo/261/2021, II. ÚS 348/2020). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyne 1/ a 2/ doručili elektronicky do podateľne súdu prvej inštancie odvolanie proti uzneseniu z 22. novembra 2022 - žalobkyňa 1/ podanie doručila 11. januára 2023 a žalobkyňa 2/ 17. februára 2023. Posledný deň 10-dňovej hmotnoprávnej lehoty stanovenej § 125 ods. 2 CSP pre dodatočné doručenie podania vo veci samej v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu u žalobkyne 1/ pripadol na 23. január 2023 a u žalobkyne 2/ na 27. február 2023. Listinné podanie doručené súdu prvej inštancie v prípade žalobkyne 1/ dňa 25. januára 2023 a žalobkyne 2/ dňa 01. marca 2023 tak nemohlo vyvolať účinky včas doplneného podania, nedodržaním 10-dňovej hmotnoprávnej lehoty na doplnenie podania vo veci samej. V prípade odvolaní urobených elektronicky bez autorizácie tak nastali účinky predpokladané v prvej vete § 125 ods. 2 CSP spočívajúce v tom, že na elektronické podania bez autorizácie podané žalobkyňou 1/ a žalobkyňou 2/ nebolo možné prihliadnuť. Keďže však žalobkyne 1/ a 2/ podali odvolanie aj v listinnej podobe, odvolací súd sa nimi zaoberal v súlade s § 362 ods. 1 a § 386 písm. a) CSP. Z obsahu spisu vyplýva, že uznesenie súdu prvej inštancie bolo žalobkyňi 1/ doručené 27. decembra 2022. Nasledujúcim dňom 28. decembra 2022 začala plynúť žalobkyňi 1/ 15-dňová lehota na podanie odvolania a posledným dňom na podanie odvolania bol 11. január 2023. Žalobkyňa 1/ podala odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie v listinnej podobe na poštovú prepravu dňa 21. januára 2023, teda po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie odvolania. Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie bolo žalobkyňi 2/ doručené 02. februára 2023, nasledujúcim dňom dňa 03. februára 2023 začala žalobkyňi 2/ plynúť 15-dňová lehota na podanie odvolania a posledným dňom na podanie odvolania tak bol 17. február 2023. Žalobkyňa 2/ podala odvolanie v listinnej podobe na poštovú prepravu 27. februára 2023, teda po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie odvolania.

2.2. Keďže odvolania žalobkyň 1/ a 2/ proti uzneseniu súdu prvej inštancie v listinnej podobe boli podané po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie odvolania, odvolací súd ich postupom podľa § 386 písm. a) CSP ako oneskorené odmietol. Preto sa z tohto dôvodu odvolaním žalobkyň vecne nezaoberal.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa 1/ (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňovala s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP.

3.1. Žalobkyňa 1/ v dovolaní stručne zosumariovala priebeh doterajšieho konania a poukázala na tú skutočnosť, že odvolací súd v bode 7. svojho odôvodnenia odkazoval na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR, konkrétne uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/138/2021 z 25. apríla 2023, z ktorého vyplýva, že lehota 10 dní stanovená v § 125 ods. 2 CSP je hmotnoprávna lehota. Táto sa považuje za zachovanú, ak je určitý úkon v tej lehote adresátovi aj reálne doručený, teda v posledný deň lehoty malo byť doplnenie podania už doručené na príslušnom súde. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1ObdoV/8/2018 z 26. septembra 2018 a rozhodnutia sp. zn. 8Cdo/152/2019 z 19. augusta 2019 však ide o lehotu procesnú, ktorá je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť.

3.2. Žalobkyňa 1/ podala odvolanie elektronicky e-mailom dňa 11. januára 2023 v posledný deň lehoty na podanie odvolania. 10-dňová lehota na doručenie v listinnej podobe začala žalobkyňi plynúť dňa 12. januára 2023. Žalobkyňa 1/ dňa 21. januára 2023 odovzdala na poštovú prepravu listinnú podobu odvolania. Takéto podanie urobené v elektronickej podobe bez autorizácie bolo riadne a včas doplnené, teda v zákonom stanovenej 10-dňovej lehote, pretože táto lehota je lehotou procesnou. Odvolanie podané e-mailom preto nadobudlo účinnosť a úlohou odvolacieho súdu bolo takto podané odvolanie preskúmať. Z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1ObdoV/8/2018 vyplýva, že: „by sa

priečilo logickému výkladu dotknutých ustanovení, ak by sa pre doplnenie podania (odvolania) stanovila hmotnoprávna povaha lehoty napriek tomu, že na samotný úkon (odvolanie), je stanovená lehota procesná. Zároveň poukázal na článok 6 ods. 1 základných zásad Civilného sporového poriadku.“ Preto mala za to, že pochybením odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie žalobkyne 1/ odmietnuté pre nedodržanie lehoty na podanie odvolania, došlo k porušeniu práva žalobkyne 1/ na spravodlivý proces. Tento procesný postup predstavuje vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Žiadala preto, aby bolo napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie okresného súdu zrušené a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

3.3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa 2/ dovolanie (ďalej aj „dovolateľka 2/“) e-mailom bez zaručeného elektronického podpisu dňa 08. septembra 2023, a to dvakrát s označením Q. Š. ako fyzická osoba a Q. s uvedením IČO, v ktorých dovolaniach zhodne uviedla, že síce splnomocnila advokáta na spísanie dovolania, avšak tento jej nakoniec oznámil, že dovolanie podávať nebude. Keďže nemá možnosť si zabezpečiť v takejto lehote žiadneho iného advokáta, podala dovolanie voči rozhodnutiu Krajského súdu v Trenčíne z 20. júna 2023 sp. zn. 17Co/56/2023, v ktorom namietala, že v zmysle rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, napríklad 1ObdoV/8/2018 a 8Cdo/152/2019 sa jedná o lehotu procesnú, ktorá je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde. Čiže aj Najvyšší súd SR sa prikláňa k nahliadnutiu na povahu tejto lehoty ako lehoty procesnej. Preto má za to, že rozhodnutia súdov majú byť konzistentné a v samotných rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR je rozpor.

3.4. Toto podanie dovolateľka 2/ zaslala poštou Krajskému súdu v Trenčíne dňa 12. septembra 2023 riadne podpísané, a to dvakrát, ako Q. Š. a ako Q.. Rovnaké podanie zaslala písomne s podpisom dňa 12. septembra 2023 na Okresný súd Trenčín opätovne dvakrát, a tiež rovnaké podanie zaslala poštou dňa 12. septembra 2023 osobne podpísané aj na adresu Najvyššieho súdu SR.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) v prvom rade skúmal, či sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania, za ktorých môže uskutočniť dovolací prieskum. Dospel k záveru, že tieto predpoklady vo vzťahu k žalobkyňi 2/ (dovolateľke 2/) nie sú dané a dovolanie je potrebné bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

5. Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

6. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná odo dňa 01. júla 2016 naďalej vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP) zastúpený advokátom. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy (navyše) požaduje, aby podané dovolanie bolo spísané advokátom, teda osobou, ktorá je zapísaná v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou (tento zoznam je dostupný na internetovej stránke www.sak.sk).

7. Podľa uznesenia najvyššieho súdu z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, publikovaného pod R 39/2020 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom.

8. V súdenom spore dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu obsahuje (o. i.) riadne poučenie o povinnom zastúpení dovolateľa advokátom v dovolacom konaní a o tom, že dovolanie musí byť spísané advokátom (§ 393 ods. 1 v spojení s § 429 ods. 1 CSP). Žalobkyňa 2/ napriek tomu spísala a podala dovolanie sama a v tejto fáze nebola zastúpená advokátom. Z obsahu spisu je zároveň zrejmé, že nejde o dovolateľa uvedeného v § 429 ods. 2 CSP.

8.1. Žalobkyňa 2/ v priebehu dovolacieho konania (01. apríla 2025) udelila splnomocnenie na zastupovanie v dovolacom konaní Advokátskej kancelárii Prachová & Pobijak, s. r. o., Bratislava,

Pribinova 20, IČO: 50 491 300, avšak uvedené nementí nič na skutočnosti, že dovolanie spísala a podala sama a do uplynutia lehoty na podanie dovolania nebol nedostatok jej zastúpenia advokátom odstránený.

9. Dovolací súd vzhľadom na uvedené uzatvára, že osobitná podmienka dovolacieho konania podľa § 429 ods. 1 CSP ostala nespĺnená, v dôsledku čoho nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Absencia tejto procesnej podmienky dovolacieho konania je dôvodom pre odmietnutie dovolania žalobkyne 2/ podľa § 447 písm. e) CSP.

10. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie vo vzťahu k žalobkyni 1/ podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že má povinnosť postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (§ 48 ods. 1 CSP).

11. Žalobkyňa 1/ formálne vyvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pričom z obsahu dovolania (aplikujúc § 124 ods. 1 CSP) vyplynuli námietky súvisiace s nesprávnym procesným postupom, ktorý znemožnil žalobkyni 1/ uskutočňovať jej patriace procesné práva, resp. k vadám zmätočnosti došlo tým, že odvolací súd odmietol jej odvolanie ako oneskorene podané. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1ObdoV/8/2018 zo dňa 26. septembra 2018 a sp. zn. 8Cdo/152/2019 zo dňa 19. augusta 2019, z ktorých vyplýva, že 10-dňová lehota na doplnenie elektronického podania bez autorizácie je lehotou procesnou, ktorá je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť. Takéto podanie urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu bolo preto riadne a včas doplnené, t. j. v zákonom stanovenej lehote, a preto odvolanie podané e-mailom nadobudlo účinnosť a úlohou odvolacieho súdu bolo takto podané odvolanie preskúmať.

12. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 (ďalej v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013, 3Cdo/98/2015) vydaných do 30. júna 2016 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané. Aj v zmysle súčasnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (2Cdo/195/2018, 3Cdo/34/2017, 5Cdo/65/2018, 7Cdo/101/2018, 8Cdo/7/2018) dochádza k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP postupom súdu, ktorý sa bez splnenia procesných predpokladov odmietne zaoberať meritom veci (napríklad konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie).

13. Vzhľadom na vyššie uvedené, dovolací súd v danom prípade skúmal, či odmietnutie odvolania žalobkyne 1/ odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

14. Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

15. Podľa § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

16. Podľa § 121 ods. 1 až 5 CSP lehota môže byť určená podľa hodín, dní, týždňov, mesiacov a rokov. Do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty. Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojim označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je

posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

17. V posudzovanom prípade odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia s poukazom na ust. § 123 ods. 2 CSP, § 125 ods. 1, 2 CSP, ako aj rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR (uznesenie sp. zn. 9Cdo/138/2021 zo dňa 25. 04. 2023) dospel k záveru, že lehota 10 dní stanovená ustanovením § 125 ods. 2 CSP je lehotou hmotnoprávnou. Hmotnoprávna lehota sa považuje za zachovanú, ak je určitý úkon v tejto lehote adresátovi aj reálne doručený, t. j. podanie sa musí reálne pred jej uplynutím nachádzať na súde, ktorému je adresované. Pre zachovanie lehoty preto nestačí, ak sa podanie posledný deň lehoty odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť, napríklad poštovému podniku (§ 121 ods. 5 CSP). Uvedenú lehotu nie je možné predĺžiť ani odpustiť jej zmeškanie (pozri 9Cdo/199/2022, ako aj 7Cdo/261/2021, porovnaj aj II. ÚS 348/2020).

17.1. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyne 1/ a 2/ doručili elektronickými prostriedkami (mailom, bez zaručeného elektronického podpisu) do podateľne súdu prvej inštancie odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 22. 11. 2022 č. k. 28C/47/2022-34, a to žalobkyňa 1/ dňa 11. 01. 2023 (č. I. 35a spisu) a žalobkyňa 2/ dňa 17. 02. 2023 (č. I. 50 a č. I. 45 spisu). Posledným dňom 10-dňovej hmotnoprávnej lehoty určenej ustanovením § 125 ods. 2 CSP pre dodatočné doručenie podania vo veci samej v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu u žalobkyne 1/ pripadol na deň 23. 01. 2023 a u žalobkyne 2/ na deň 27. 02. 2023. Následne doručené listinné podanie v prípade žalobkyne 1/ dňa 25. 01. 2023 a v prípade žalobkyne 2/ dňa 01. 03. 2023 tak nemohlo vyvolať účinky včasne doplneného podania, a to z dôvodu nedodržania 10-dňovej hmotnoprávnej lehoty na doplnenie podania vo veci samej.

17.2. V prípade odvolaní urobených elektronicky bez autorizácie tak nastali účinky predpokladané v prvej vete ust. § 125 ods. 2 CSP (časť vety za bodkočiarkou), spočívajúce v tom, že na elektronické podania bez autorizácie (v tomto prípade odvolania podané žalobkyňou 1/ dňa 11. 01. 2023 a žalobkyňou 2/ dňa 17. 02. 2023) nebolo možné prihliadať.

17.3. Keďže však žalobkyne 1/ a 2/ podali odvolania aj v listinnej podobe, odvolací súd sa nimi zaoberal a zisťoval, či uvedené odvolania žalobkýň, zaslané v listinnej podobe, boli podané v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania. Z obsahu spisu vyplýva, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 28C/47/2022-34 zo dňa 22. 11. 2022 bolo žalobkyňi 1/ doručené dňa 27. 12. 2022. Nasledujúcim dňom, t. j. dňom 28. 12. 2022 začala žalobkyňi 1/ plynúť 15-dňová lehota na podanie odvolania; posledným dňom na podanie odvolania bol deň 11. 01. 2023. Žalobkyňa 1/ odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie v listinnej podobe podala na poštovú prepravu dňa 21. 01. 2023, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie odvolania. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie bolo žalobkyňi 2/ doručené dňa 02. 02. 2023. Nasledujúcim dňom, t. j. dňom 03. 02. 2023 začala žalobkyňi 2/ plynúť 15-dňová lehota na podanie odvolania; posledným dňom na podanie odvolania bol deň 17. 02. 2023. Žalobkyňa 2/ odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie v listinnej podobe podala na poštovú prepravu dňa 27. 02. 2023, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie odvolania. Odvolací súd ich postupom podľa § 386 písm. a) CSP ako oneskorené odmietol, a preto sa ďalej odvolaniami žalobkýň vecne nezaoberal.

S poukazom na vyššie uvedené a odlišné rozhodnutia dovolacieho súdu sa dovolací súd zaoberá otázkou, aký charakter má lehota stanovená v § 125 ods. 2 CSP, t. j., či ide o lehotu hmotnoprávnou alebo procesnú.

18. Dôvodová správa k dotknutému ustanoveniu CSP deklaruje, že lehota, ktorú toto ustanovenie upravuje, má hmotnoprávnu povahu. „V odseku 2 predkladateľ odstránil doterajšie výkladové nejasnosti o povahe lehoty na doplnenie podania vo veci samej vo forme iných elektronických prostriedkov. Navrhuje sa zakotviť desaťdňovú hmotnoprávnu lehotu na doplnenie podania vo veci samej urobeného inými elektronickými prostriedkami.“ Je teda zrejmé, že zákonodarca výslovne vyjadril zmenu postoja, resp. posun v dikcii zákona oproti pôvodnému zneniu korelujúceho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 42 ods. 1 OSP), kedy sa zmenila jednak dĺžka lehoty z troch na desať dní, a taktiež zákonodarca pôvodnú formuláciu „...treba doplniť....“ nahradil formuláciou „....treba dodatočne doručiť....“.

19. Komentár C. H. Beck k Civilnému sporovému poriadku (odvolávajúc sa na dôvodovú správu) sa venuje problematike formy podania, a teda aj dodatočného doručenia podania vo veci samej urobeného

v elektronickej podobe bez autorizácie. „Podanie vo veci samej v elektronickej podobe bez autorizácie je potrebné dodatočne doručiť buď v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe s autorizáciou. Obsahovo pritom musí ísť o totožné podanie. Na rozdiel od právnej úpravy v § 42 ods. 1 OSP, ktorá určovala lehotu troch dní na doplnenie podania, podľa § 125 ods. 2 CSP je lehota na doplnenie podania dlhšia, a to desaťdňová. Táto lehota na doplnenie je hmotnoprávna a nie je možné ju predĺžiť.“ Ak podanie vo veci samej v tejto lehote nie je doplnené, neprihliada sa naň. Znamená to, že vôbec nenastanú jeho účinky (konanie ním teda nezačína, nie je skončené ani sa ním nemení jeho priebeh). Ak je takéto doplnenie úkonu súdu riadne doručené v desaťdňovej lehote, nastávajú jeho účinky okamihom, kedy súdu došlo podanie v elektronickej podobe, a to bez ohľadu na úradné hodiny. Ak však dôjde k dodatočnému doručeniu podania vo veci samej v listinnej alebo elektronickej podobe s autorizáciou po uplynutí lehoty 10 dní, bude to znamenať, že súd na podanie v elektronickej podobe bez autorizácie neprihliadne, avšak nebude môcť opomenúť takto doručené podanie s autorizáciou. S takýmto podaním súd naloží ako s každým iným podaním, ktoré mu je doručené, a to aj s ohľadom na skúmanie zachovania procesných lehôt. Ak by toto autorizované podanie bolo urobené ešte v rámci plynutia lehoty na podanie odvolania, takéto podanie by bolo potrebné posúdiť ako včas podané odvolanie.

20. Z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 25. 04. 2023 sp. zn. 9Cdo/138/2021 vyplýva, že v rozhodnutiach najvyššieho súdu došlo k posunu v rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu, podľa ktorej lehota 10 dní stanovená v ustanovení § 125 ods. 2 CSP je lehotou hmotnoprávnou, teda lehotou, ktorej márne uplynutie má za následok stratu práva, nie je možné ju predĺžiť, ani odpustiť jej zmeškanie (pozri 9Cdo/199/2022, ako aj 7Cdo/261/2021, porovnaj aj II. ÚS 348/2020). Hmotnoprávna lehota sa považuje za zachovanú, ak je určitý úkon v tejto lehote adresátovi aj reálne doručený, t. j. podanie sa musí reálne pred jej uplynutím nachádzať na súde, ktorému je adresované. Pre zachovanie lehoty preto nestačí, ak sa podanie posledný deň lehoty odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť, napr. poštovému podniku (§ 121 ods. 5 CSP). Nedodržaním 10-dňovej hmotnoprávnej lehoty na doplnenie podania vo veci samej (v danom prípade žaloby), urobeného elektronicky bez autorizácie, nastali účinky predpokladané v prvej vete ustanovenia § 125 ods. 2 CSP (časť vety za bodkočiarkou), spočívajúce v tom, že na elektronicke podanie bez autorizácie nemožno prihliadať.

20.1. Rovnako bolo posudzované zachovanie lehoty na doplnenie podania ako lehoty hmotnoprávnej v uzneseniach Najvyššieho súdu SR zo dňa 31. 03. 2022 sp. zn. 7Cdo/261/2021 a zo dňa 30. 11. 2022 sp. zn. 9Cdo/199/2022.

21. V náleze Ústavného súdu SR zo dňa 03. 02. 2022, sp. zn. II. ÚS 442/2021, ako aj v uznesení Ústavného súdu SR zo dňa 22. 11. 2023 sp. zn. II. ÚS 517/2023, sa konštatuje, že sťažovateľka podala odvolanie elektronicky bez autorizácie, pričom v zmysle § 125 ods. 2 CSP súd na dodatočné doručenie podania v prípade, ak bolo podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu, nevyzýva, na takéto podanie sa neprihliada a nie je možné o ňom rozhodovať. Uvedené potvrdzuje nielen zákonné znenie § 125 ods. 2 CSP, ale aj odborná literatúra: „Podanie vo veci samej v elektronickej podobe bez autorizácie je potrebné dodatočne doručiť buď v listinnej podobe, alebo v elektronickej podobe s autorizáciou... podľa § 125 ods. 2 CSP je lehota na doplnenie podania dlhšia, a to desaťdňová. Táto lehota na doplnenie je hmotnoprávna a nie je možné ju predĺžiť. Ak v tejto lehote nie je podanie vo veci samej doplnené, neprihliada sa naň. Nenastanú teda vôbec jeho účinky, konanie ním nie je začaté, skončené ani nie je zmenený jeho priebeh a súd o ňom vôbec nerozhoduje. Súd pritom k dodatočnému doručeniu podania nevyzýva.“ (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. Civilný sporový poriadok. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2017, s. 446).

22. Komplexné zhrnutie súčasnej doktríny obsahuje komentár k § 40 ods. 2 ZoÚS, pričom sa jedná o identické ustanovenie, aké vo vzťahu k podaniam na všeobecných súdoch obsahuje § 125 ods. 2 CSP. (MACEJKOVÁ, Iveta, BĀRĀNY, Eduard, BARICOVÁ, Jana, FIAČAN, Ivan, HOLLĀNDER, Pavel, SVĀK, Ján a kol. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2020, s. 216). 22.1. Názory na povahu predmetnej lehoty však nie sú jednotné, keďže sa objavuje aj argumentácia, že ide o lehotu procesnú. Pri riešení tohto problému sa autori prikláňajú k záveru, že lehoty podľa § 125 ods. 2 CSP a § 40 ods. 2 ZoÚS sú lehotami procesnými. Opierajú sa pritom o skutočnosť, že pre delenie lehôt na hmotnoprávne a procesnoprávne nie je podstatné to, či sú upravené v predpisoch práva procesného alebo hmotného, ale skutočnosť, či sú týmito lehotami podmienené hmotné, alebo procesné práva. V danom prípade lehoty podľa CSP a ZoÚS podmieňujú procesné právo, ktorým je uskutočnenie podania. Ide pritom o realizáciu ústavného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 Ústavy SR.

Procesnými predpismi predvídaný následok márneho uplynutia predmetnej lehoty tiež nemá sám osebe hmotnoprávne následky, netýka sa totiž bezprostredne vzniku, zmeny alebo zániku práv vyplývajúcich z hmotnoprávných vzťahov upravených v hmotnoprávných predpisoch.

22.2. Za osobitne zaujímavý však považujú názor, že lehota podľa § 125 ods. 2 CSP je špecifickou lehotou, ktorá nemá ani procesnoprávny, ani hmotnoprávny charakter a je zachovaná len vtedy, ak je v tejto lehote doplnenie podania súdu aj doručené. Pri chápaní predmetnej lehoty v princípe možno prisvedčiť poslednému z uvedených názorov s výhradou, že predmetnú lehotu považujú za procesnoprávnu, ako to už bolo vyššie konštatované. Ustanovenie § 125 ods. 2 CSP potom v otázke zachovania procesnej lehoty možno považovať za *lex specialis* vo vzťahu k § 121 ods. 5 CSP. Upozorňujú, že rovnakým spôsobom je upravená lehota nielen v § 40 ods. 2 ZoÚS, ale tiež aj v § 28 ods. 2 KR. Tento výklad by zohľadňoval zmeny v texte príslušného zákonného ustanovenia oproti § 42 ods. 1 OSP a rešpektoval aj úmysel vyjadrený v dôvodovej správe k CSP (aj keď z ich pohľadu nie je úplne zreteľné, aké dôvody viedli k označeniu predmetnej lehoty za „hmotnoprávnu“, a toto označenie nepovažujú za správne).

23. Na druhej strane opačnú názorovú líniu považujúcu danú lehotu za procesnú predstavuje uznesenie Najvyššieho súdu SR z 19. augusta 2019 sp. zn. 8Cdo/152/2019: „Keďže lehota desiatich dní je vzhľadom na garanciu prístupu k vzdialenejšiemu súdu lehotou procesnou, lehota na doplnenie podania je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času (§ 121 ods. 5 CSP).“

24. Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. septembra 2018 sp. zn. 1ObdoV/8/2018 sa priklonilo k charakterizácii tejto lehoty ako procesnej lehoty, s nasledujúcou argumentáciou: „Treba však zároveň dodať, že charakter a účel sledovaný zákonodarcom, ostal nezmenený. Vychádza sa pritom z čl. 3 ods. 2, vety druhej základných zásad Civilného sporového poriadku, kedy sa nikto nesmie dovolávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu. Keďže pri doplnení podania nejde o nový právny inštitút, tak by sa priečilo logickému výkladu dotknutých ustanovení, ak by sa pre doplnenie podania (odvolania), stanovila hmotnoprávna povaha lehoty, napriek tomu, že na samotný úkon (odvolanie), je stanovená lehota procesná. Zároveň je potrebné poukázať aj na čl. 6 ods. 1 základných zásad Civilného sporového poriadku, kedy strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany. Ak by sa totiž lehota na doplnenie podania (odvolania), vykladala prísne formálne, nastala by situácia, kedy by jedna strana mala na vykonanie úkonu danú procesnú lehotu a strana druhá hmotnoprávnu lehotu, hoci postupovala podľa generálnej klauzuly upravujúcej procesný charakter lehoty na vykonanie samotného úkonu (v danom prípade elektronického podania bez autorizácie).“ Vo zvyšku odôvodnenia súd argumentuje judikatúrou dotýkajúcou sa starej procesnoprávnej úpravy.

25. Komentár Wolters Kluwer k Civilnému sporovému poriadku sa rovnako prikláňa k interpretácii tejto lehoty ako lehoty procesnej, a to s nasledujúcim vysvetlením: „Keďže lehota desiatich dní je vzhľadom na garanciu prístupu k vzdialenejšiemu súdu lehotou procesnou, lehota na doplnenie podania je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času (§ 121 ods. 5 CSP). Na tomto mieste pre úplnosť musíme uviesť, že dôvodová správa k ustanoveniu § 125 uvádza: „Navrhuje sa zakotviť desaťdňovú hmotnoprávnu lehotu na doplnenie podania vo veci samej urobeného inými elektronickými prostriedkami.“

26. Vec prejednávajúci senát 5C sa s právnym názorom prezentovaným v rozhodnutiach sp. zn. 8Cdo/152/2019 a 1ObdoV/8/2018 nestotožňuje. Konajúci senát uvádza, že základom interpretácie a aplikácie každej právnej normy v materiálnom právnom štáte je určenie účelu právnej úpravy, vymedzenie jej rozsahu a identifikácia jej obsahu (m. m. II. ÚS 171/05). Nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu.

26.1. Všeobecný súd pri svojom rozhodovaní nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchyliť v prípade, ak

to vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavou súladného výkladu zákonov a obdobných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, i v týchto prípadoch sa musí vyvarovať svojvôle (arbitrážnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii (m. m. III. ÚS 72/2010). V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybností, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení (II. ÚS 5/2020).

27. Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal, z hľadiska historického, pri posudzovaní charakteru lehoty v zmysle vyššie citovaných ustanovení zákona s poukazom na novú právnu úpravu CSP, použiteľnosťou judikatúry účinnej v čase platnosti predchádzajúceho právneho predpisu - OSP, nakoľko tu došlo k zmene textu zákona.

27.1. Pokiaľ ide o pôvodnú procesnú úpravu tejto lehoty v OSP (§ 42 ods. 1 OSP) je možné konštatovať, že s otázkou povahy spomínanej lehoty bol Najvyšší súd SR opakovane konfrontovaný, pričom došlo k ustáleniu názoru o procesnoprávnej povahe tejto lehoty. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR R 143/2014 (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. februára 2014 sp. zn. 2Cdo/360/2013) vyplýva: „Trojdňová lehota na doplnenie podania urobeného elektronickými prostriedkami (§ 42 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) je lehotou procesnou. Pre jej počítanie, plynutie a zachovanie platia ustanovenia § 55 a § 57 Občianskeho súdneho poriadku.“

27.2. V náleze Ústavného súdu SR z 26. apríla 2017 sp. zn. II. ÚS 599/2016-46 sa tento opätovne zaoberal otázkou povahy lehoty v zmysle ustanovenia § 42 ods. 1 OSP. „Úvahy, aký význam má označenie lehoty ako hmotnoprávnej v dôvodovej správe pre nové procesné kódexy, a to pri rovnakom zákonnom texte, stoja napriek pochybnostiam mimo rámec predmetnej veci a ústavný súd ich prenecháva budúcej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.“ (Tu je možné len podotknúť, že v novej právnej úprave nepochybne došlo k zmene textu zákona).

27.3. Pokiaľ teda porovnáme pôvodný text zákona § 42 ods. 1 OSP, v ktorom sa konštatuje, že podanie treba doplniť najneskôr do troch dní so súčasným znením § 125 ods. 2 CSP, kde je uvedené, že podanie treba dodatočne doručiť v listinnej podobe, s tým, že ak sa podanie dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada, je z toho potom zrejmé, že nová právna úprava vymedzuje odlišným spôsobom lehotu, v ktorej má byť podanie doplnené.

27.4. Dovolací súd preto konštatuje, že z hľadiska historického pri posudzovaní charakteru lehoty v zmysle vyššie citovaných ustanovení zákona s poukazom na novú právnu úpravu CSP nie je ďalej použiteľná judikatúra platná v čase platnosti predchádzajúceho právneho predpisu - OSP, nakoľko tu došlo k zmene textu zákona.

27.5. Je síce pravdou, že sa nejedná o nový právny inštitút, avšak nová právna úprava (na rozdiel oproti úprave v OSP) upravuje odlišne spôsob doplnenia elektronického podania bez autorizácie v písomnej forme a jeho včasnosť okrem lehoty desať dní viaže na moment jeho doručenia súdu.

27.6. Na rozdiel od názoru prezentovaného v rozhodnutí 1ObdoV/8/2018 má senát 5C za to, že nakoľko zároveň došlo k predĺženiu lehoty na doplnenie podania z pôvodnej trojdňovej na desať dní, nedochádza tu k porušeniu čl. 6 základných zásad CSP, pretože pre všetky strany sporu platí rovnaká lehota (pri doplnení podania) bez ohľadu na to, či uplatňujú prostriedky procesnej obrany alebo útoku, a zároveň predĺžením tejto lehoty je zabezpečená realizácia ústavných práv na súdnu ochranu, ako aj rovnaké právo strán na prístup k súdu (čl. 46 ods. 2 Ústavy SR).

28. Senát 5C potom zastáva názor, že lehota podľa § 125 ods. 2 CSP je špecifickou lehotou, ktorá nemá ani procesnoprávny, ani hmotnoprávny charakter a je zachovaná len vtedy, ak je v tejto lehote doplnenie podania súdu aj doručené, nakoľko ustanovenie § 125 ods. 2 CSP potom v otázke zachovania procesnej lehoty možno považovať za lex specialis vo vzťahu k § 121 ods. 5 CSP. Takýto výklad zohľadňuje zmeny v texte ustanovenia § 42 ods. 1 OSP a zároveň rešpektuje úmysel zákonodarcu prezentovaný v dôvodovej správe k § 125 ods. 2 CSP.

29. Keďže právne posúdenie otázky interpretácie ustanovenia § 125 ods. 2 CSP prijaté vec prejednávajúcim senátom 5C je odlišné od právneho názoru vysloveného v rozhodnutí iného dovolacieho senátu najvyššieho súdu (8Cdo/152/2019, 1ObdoV/8/2018), niet pochybností, že sa jedná o spor o interpretáciu právnej normy, ktorý je judikatórnym rozporom. So zreteľom na uvedené konajúci

senát postupuje vec v zmysle § 48 ods. 1 CSP na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu.

30. V dovolacom konaní vo vzťahu k žalobkyni 2/ dovolací súd úspešným žalovaným 1/ až 3/ (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP) trovy dovolacieho konania nepriznal, pretože im žiadne trovy nevznikli.

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.